

Міністерство освіти і науки України
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольної роботи
для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”
заочної форми навчання

спеціальностей:

6.030510 – Товарознавство і торговельне підприємництво
076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
товарознавства,
підприємництва та торгівлі
протокол № 5 від 26.01.2018

Чернігів ЧНТУ 2018

Економіка торгівлі. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» заочної форми навчання спеціальностей: 6.030510 – «Товарознавство і торговельне підприємництво», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». /Укладач: Соломаха І.В. – Чернігів: ЧНТУ, 2018 – 36 с.

Укладач: Соломаха Ірина Володимирівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри товарознавства, підприємництва та торгівлі

Відповідальний за видання: Дудла Іраїда Олександрівна, завідувач кафедри товарознавства, підприємництва та торгівлі ЧНТУ, доктор технічних наук, професор

Рецензент: Ільчук Валерій Петрович, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Чернігівського національного технологічного університету, доктор економічних наук, професор

ВСТУП

Підготовка фахівців високої кваліфікації передбачає не тільки вивчення загальноекономічних дисциплін, але й здобуття знань по спеціальних економічних дисциплінах. Однією з таких дисциплін є "Економіка торгівлі", що викладається для студентів спеціальностей 6.030510 "– Товарознавство і торговельне підприємництво" та 076 – „Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" заочної форми навчання.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни "*Економіка торгівлі*" складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів з галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» напряму 6.030510 «Товарознавство і торговельне підприємництво»

Об'єктом вивчення економіки торгівлі є сфера торгівлі як цілісна соціально-економічна система та складові її організаційної структури.

Предметом курсу "Економіка торгівлі" є вивчення результату товарного обігу і закономірностей його розвитку, що проявляється через продаж товарів і послуг безпосередньо населенню, а також організаціям для їх господарських потреб. У курсі "Економіка торгівлі" важливе місце належить закономірностям розвитку торгівлі.

Метою викладання навчальної дисципліни "*Економіка торгівлі*" є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо торгівлі як сфери обігу та виду економічної діяльності, економічних характеристик окремих видів торговельної діяльності, господарсько-фінансової діяльності підприємств торгівлі, змісту окремих напрямків цієї діяльності та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

Основними завданнями вивчення дисципліни "*Економіка торгівлі*" є теоретична і практична підготовка студентів з таких питань:

- 1) економічна сутність, форми та значення торгівлі у національній економіці;
- 2) економічна характеристика окремих видів торговельної діяльності;
- 3) торгівля у системі споживчого ринку;
- 4) торговельне підприємство як суб'єкт господарювання, основні напрямки його господарсько-фінансової діяльності (операційна, інвестиційна, інноваційна, фінансова);
- 5) оборот торговельного підприємства та його товарне забезпечення;
- 6) визначення складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхи його ефективного використання;
- 7) теоретичні засади формування та використання трудових ресурсів торговельного підприємства та системи їх матеріального стимулювання; методичні підходи до їх аналізу та планування;
- 8) теоретичні засади формування та використання майнових ресурсів (активів) торговельного підприємства, методичні підходи до їх аналізу та планування;

- 9) теоретичні засади формування капіталу торговельного підприємства, методичні підходи до його аналізу та планування;
- 10) механізм формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності торговельного підприємства;
- 11) оцінка ефективності господарської діяльності та пошук шляхів її підвищення;
- 12) інтегральна оцінка стану торговельного підприємства, його складові та методів оцінки;

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати про:

1. торгівлю як сферу обігу та вид економічної діяльності;
2. економічні основи функціонування підприємства у системі ринкових відносин, основні напрями та види його діяльності, види підприємств, що функціонують в Україні;
3. систему аналізу та планування обсягів, результатів діяльності ресурсного потенціалу підприємства.
4. зовнішнє середовище та його вплив на діяльність підприємства;
5. ресурсний потенціал підприємства та його складові елементи;
6. основні результативні показники діяльності підприємства, порядок їх формування та використання.
7. ефективність, конкурентоспроможність підприємства та його продукції.
8. механізм розвитку торговельного підприємства за умови циклічності економіки, запобігання кризових явищ та банкрутства; забезпечення економічної безпеки підприємства;

вміти володіти методами та інструментарієм:

1. системного аналізу торгівлі їх виду економічної діяльності, аналізу та прогнозування торговельного обороту на внутрішньому та зовнішньому ринках;
2. моніторингу кон'юнктури споживчого ринку, факторів, що впливають на її формування;
3. тактичного аналізу та планування: обсягів діяльності, необхідних ресурсів, зовнішніх та внутрішніх обмежень та ризиків, напрямів розвитку та реструктуризації;
4. аналізу та планування фінансово-економічних результатів діяльності підприємства, управління поточними витратами, доходами та прибутками підприємства;
5. оцінки резервів раціоналізації витрат та доходів підприємства, збільшення прибутків за рахунок різноманітних джерел формування;
6. визначення рівня конкурентоспроможності продукції та підприємства, практичними навичками оцінки цих параметрів.
7. оцінки фінансово-майнового стану підприємства, розробки програми його оптимізації.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 195 годин / 6,5 кредитів ECTS.

1 НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Вивчення дисципліни „Економіка торгівлі” передбачає для студентів заочної форми навчання прослуховування лекцій, виконання контрольної роботи, самостійне опрацювання навчальної літератури та законодавчо-нормативних документів.

Навчально-тематичний план вивчення дисципліни „Економіка торгівлі” для студентів заочної форми навчання наведено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Навчально-тематичний план вивчення дисципліни „Економіка торгівлі”

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин для денної/заочної форми навчання								
		Всього		У тому числі						
				Лекції		Практ. роботи		С.р.		
1	2	3	4	5	6	9	10	11	12	
Змістовий модуль 1. Економіка торгівлі як сфери обігу та вид економічної діяльності										
1	Природа торгівлі як сфери обігу та виду економічної діяльності, її роль у забезпеченні суспільного розвитку	5	/3	1	/–	1	/–	3	/3	
2	Економічна характеристика роздрібної торгівлі	5	/3	1	/–	1	/–	3	/3	
3	Економічна характеристика оптової торгівлі	10	/4	2	/–	2	/–	6	/4	
4	Економічна характеристика зовнішньої торгівлі	10	/4	2	/–	2	/–	6	/4	
5	Ринок споживчих товарів та послуг, роль торгівлі у забезпеченні його розвитку	5	/4		/–	1	/–	4	/4	
6	Суб'єкти торговельної діяльності та організаційно-економічні умови їх діяльності	10	/4,5	2	/–	1	/–	7	/4,5	
Разом за змістовим модулем 1		45	/22,5	8	/–	8	/–	29	/22,5	
Змістовий модуль 2. Економіка торговельного підприємства. Товарооборот та ресурси торгового підприємства										
7	Товарооборот торговельного підприємства	15	/9	4	/2	4	/–	7	/7	
8	Товарні запаси та товарне забезпечення торговельного підприємства	15	/9	2	/1	2	/–	11	/8	
9	Трудові ресурси торговельного підприємства	15	/9	2	/1	2	/–	11	/8	
10	Майнові ресурси (активи) торговельного підприємства	15	/9	2	/–	2	/–	11	/9	

1	2	3	4	5	6	9	10	11	12
11	Фінансові ресурси (капітал) торговельного підприємства	15	/9	2	/-	2	/-	11	/9
	Разом за змістовим модулем 2	75	/45	12	/4	12	/-	51	/41
Змістовий модуль 3. Результати економічної діяльності торговельного підприємства									
12	Поточні витрати торговельного підприємства	15	/9	2	/1	2	/-	11	/8
13	Доходи торговельного підприємства	15	/9	2	/1	2	/-	11	/8
14	Фінансові результати діяльності торговельного підприємства	15	/9	4	/1	2	/2	9	/6
15	Ефективність діяльності та конкурентоспроможність торговельного підприємства	15	/9	2	/-	4	/-	9	/9
16	Фінансово-майновий стан торговельного підприємства та методи його оцінки	15	/9	2	/1	2	/-	11	/8
	Разом за змістовим модулем 3	75	/45	12	/4	12	/2	51	/39
	Усього годин за дисципліну	195	/112,5	32	/8	32	/2	131	/102,5

2 ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ ЯК СФЕРИ ОБІГУ ТА ВИДИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Природа торгівлі як сфери обігу та виду економічної діяльності, її роль у забезпеченні суспільного розвитку

Сутність торгівлі та торговельної діяльності. Економічні передумови виникнення та розвитку торгівлі. Торгівля як форма товарного обігу. Функції торгівлі. Принципи здійснення торговельної діяльності.

Місце торгівлі в розвитку товарно-грошових відносин в умовах ринку. Взаємозв'язок торгівлі з фінансово-кредитної та грошовою системами. Роль торгівлі у забезпеченості зайнятості населення країни, у формуванні державного та місцевих бюджетів.

Торгівля як процес та галузь господарювання. Товар та послуга як об'єкт торгівлі. Сутність послуг та їх особливості. Види послуг. Класифікація послуг за різними ознаками. Роль послуг у розвитку торгівлі.

Тема 2. Економічна характеристика роздрібною торгівлі

Сутність, значення та функції роздрібною торгівлі. Основні форми роздрібною торгівлі. Товари як об'єкти торгівлі та їх класифікація. Послуги у торгівлі, їх класифікація.

Показники, що характеризують стан розвитку роздрібною торгівлі. Соціально-економічна характеристика роздрібною товарообороту. Класифікація форм та видів роздрібною товарообороту.

Роздрібна торгівля як об'єкт державного спостереження та регулювання. Фактори, що визначають тенденції та перспективи розвитку роздрібною торгівлі. Механізм ціноутворення в роздрібною торгівлі.

Поняття та методичні підходи до оцінювання економічної та соціальної ефективності здійснення роздрібною торгівлі.

Тенденції та проблеми розвитку роздрібною торгівлі в Україні.

Тема 3. Економічна характеристика оптової торгівлі

Сутність, функції оптової торгівлі. Економічні засади функціонування окремих типів оптових посередників.

Біржова торгівля та її особливості. Специфіка функціонування товарної біржі. Збутова діяльність товаровиробників: механізм та організаційні форми здійснення.

Фірмова торгівля. Особливості формування товаровиробниками відпускних цін на товари.

Показники, що характеризують розвиток оптової торгівлі. Оптовий товарооборот та його складові. Оптова торгівля як об'єкт державного спостереження та регулювання. Державне статистичні спостереження щодо розвитку оптової торгівлі. Особливості формування оптових цін та плати за

посередницькі послуги.

Методика оцінки доцільності (економічної ефективності) участі посередників у каналі товароруку.

Тенденції та проблеми розвитку оптової торгівлі в Україні.

Тема 4. Економічна характеристика зовнішньої торгівлі

Поняття та роль зовнішньої торгівлі. Основні форми зовнішньої торгівлі: експорт, імпорт, прикордонна, зустрічна торгівля. Класифікація зовнішньоторговельних операцій.

Об'єкти зовнішньої торгівлі та їх класифікація. Міжнародна товарна номенклатура. Митна номенклатура товарів та послуг. Міжнародна торгівля послугами. Суб'єкти здійснення зовнішньої торгівлі та специфічні вимоги до них.

Економічний механізм здійснення зовнішньої торгівлі. Зовнішньоторговельний контракт: сутність, економічні передумови та наслідки укладання. Особливості здійснення розрахунків у зовнішній торгівлі.

Особливості формування цін в зовнішній торгівлі. Поняття «зовнішньоторговельні» та «світові ціни»: особливості обчислення, сфера використання. Методика обчислення митної, експортної, імпортної вартості та ціни товарів.

Фактори, що визначають тенденції та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі. Кон'юнктура світового ринку. Показники, що характеризують розвиток зовнішньої торгівлі. Державне статистичні спостереження щодо розвитку зовнішньої торгівлі.

Ефект та економічна ефективність зовнішньої торгівлі: сутність та методика оцінки. Бюджетна ефективність імпорту та експорту товарів. Стан та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі України.

Тема 5. Ринок споживчих товарів та послуг, роль торгівлі у забезпеченні його розвитку

Ринок споживчих товарів та особливості його розвитку в сучасних умовах. Види товарних ринків. Основні елементи (рушійні сили) споживчого ринку: попит на споживчі товари, пропозиція споживчих товарів, ціна на споживчі товари, конкуренція на споживчому ринку.

Поняття товарної пропозиції споживчих товарів. Джерела та механізм формування товарних ресурсів предметів споживання. Баланси ресурсів споживчих товарів, їх роль у прогнозуванні та регулюванні розвитку торгівлі. Роль національного виробництва та імпорту в формуванні пропозиції споживчих товарів в Україні. Проблема підтримки та сприяння діяльності національного товаровиробника.

Споживання і потреби, їх суть та економічна характеристика. Споживчий попит як форма прояву потреби та елемент ринку. Фактори, що обумовлюють обсяги та структуру попиту на споживчі товари.

Інструменти державного регулювання споживання та купівельної

спроможності населення. Баланс доходів та витрат населення (домогосподарств) як основа прогнозування обсягу попиту на споживчі товари та послуги. Місткість ринку та методика її визначення.

Соціально-економічний портрет українського споживача. Основні тенденції розвитку споживання та формування споживчого попиту в Україні. Поняття кон'юнктури ринку та методичні засади її оцінки. Стан конкуренції на споживчому ринку та чинники, що його обумовлюють. Методи оцінки рівня конкуренції.

Роль торгівлі в забезпеченні розвитку споживчого ринку. Торгівля як сфера прояву інтересів виробника і споживача. Вплив торгівлі на формування раціональних потреб споживачів. Напрями та форми удосконалення взаємовідносин торгівлі з виробництвом.

Інфраструктура споживчого ринку та її роль у забезпеченні його розвитку. Торгівля як елемент інфраструктури споживчого ринку. Характеристика та види торговельної інфраструктури. Типологія торговельних об'єктів. Показники розвитку торговельної інфраструктури. Тенденції розвитку торговельної інфраструктури в Україні та основні чинники, що їх визначають. Оцінка потреби в розвитку торговельної інфраструктури та матеріально-технічної бази внутрішньої торгівлі.

Змістовний модуль 2. ЕКОНОМІКА ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Тема 6. Суб'єкти торговельної діяльності та організаційно-економічні умови їх діяльності

Типологія суб'єктів торговельної діяльності за різними класифікаційними ознаками. Поняття «торговельний оператор», «торговельна мережа». Особливості створення та економічні засади функціонування торговельних підприємств в Україні. Чинники, що обумовлюють вибір форми власності та організаційно-правової форми діяльності торговельних підприємств.

Права та обов'язки СГД. Механізм державного впливу на суб'єкти торговельної діяльності в Україні та напрями його удосконалення. Економічні умови функціонування торговельних підприємств. Поняття економічного суверенітету, самоокупності та самофінансування. Напрями та види діяльності торговельного підприємства.

Тема 7. Товарооборот торговельного підприємства

Товарооборот як показник діяльності торговельного підприємства. Показники, що характеризують ТО торговельного підприємства та методика їх обчислення. Методи аналізу обсягу та структури ТО торговельного підприємства. Кількісна оцінка факторів, що обумовлюють зміну обсягу та структури товарообороту, аналіз межі безпеки діяльності підприємства.

Вихідні передумови та порядок розробки плану ТО торговельного підприємства. Послуги як чинник зростання товарообороту. Поняття та

методичні підходи до визначення необхідного, можливого та ресурснозабезпеченого обсягу товарообороту підприємства. Оцінка критичних обсягів діяльності торговельного підприємства : «точки беззбитковості» та «точки цільової рентабельності».

Методика планування та регулювання товарно-групової структури товарообороту торговельного підприємства.

Тема 8. Товарні запаси та товарне забезпечення торговельного підприємства

Поняття та класифікація товарних запасів торговельного підприємства. Показники, що характеризують обсяги товарних запасів. Фактори, що обумовлюють обсяги та швидкість обертання ТЗ. Методи аналізу товарних запасів торговельного підприємства.

Мета, порядок нормування та планування товарних запасів. Поняття норми та нормативу товарних запасів. Методи нормування товарних запасів, їх сутність, переваги та недоліки. Системи контролю за рухом товарних запасів. Вихідні передумови та основні етапи формування товарного забезпечення обороту торговельного підприємства.

Обґрунтування необхідного обсягу надходження товарів. Поняття «товарний баланс» та методика його розробки. Визначення планового обсягу закупівлі товарів. Оцінка ефективності комерційних угод із закупівлі товарів.

Тема 9. Трудові ресурси торговельного підприємства

Трудові ресурси торговельного підприємства та характеристика їх видів. Принципи та завдання формування трудових ресурсів в умовах ринкової економіки. Фактори, що впливають на формування трудових ресурсів. Продуктивність праці робітників: поняття, показники та методи оцінки. Фактори, що обумовлюють рівень та можливості зростання продуктивності праці на торговельному підприємстві. Форми мотивації праці робітників. Методи стимулювати. Системи оплати праці та їх характеристика. Методичні інструменти аналізу чисельності працюючих та фонду оплати праці підприємства.

Зміст плану з праці та порядок його розробки. Обґрунтування потреби підприємства у трудових ресурсах. Методи планування фонду оплати праці. Шляхи раціоналізації витрат у складі фонду оплати праці підприємства.

Тема 10. Майнові ресурси (активи) торговельного підприємства

Сутність активів торговельного підприємства та їх місце в системі ресурсного забезпечення діяльності. Класифікація активів підприємства. Особливості складу активів торговельного підприємства.

Поняття, склад та класифікація необоротних активів підприємства. Особливості необоротних активів підприємства як складової його ресурсів.

Сутність, класифікація та особливості відтворення основних засобів підприємства. Методичні інструменти оцінки стану, руху та ефективності

використання основних засобів підприємства.

Оборотні активи торговельного підприємства: економічна сутність та класифікація. Відмітні характеристики оборотних активів як складової ресурсів підприємства. Поняття та особливості кругообороту оборотних активів торговельного підприємства. Сутність та методика оцінки операційного та фінансового циклів підприємства.

Методичні інструменти аналізу активів підприємства. Обґрунтування планового обсягу активів підприємства: завдання, етапи та методи. Резерви прискорення оборотності активів підприємства.

Тема 11. Фінансові ресурси (капітал) торговельного підприємства

Фінансові ресурси торговельного підприємства: сутність, склад, класифікація та джерела формування. Місце фінансових ресурсів у складі ресурсів підприємства.

Сутність та класифікація капіталу підприємства. Власний капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмітні особливості. Позиковий капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмітні особливості.

Методичні інструменти аналізу капіталу підприємства: поняття, завдання, етапи та основні методи. Планування обсягу та структури капіталу підприємства: сутність, етапи та методи. Резерви зростання капіталу торговельного підприємства.

Тема 12. Поточні витрати торговельного підприємства

Економічна природа поточних витрат торговельного підприємства. Взаємозв'язок ресурсів та витрат торговельного підприємства. Класифікація поточних витрат торговельного підприємства. Поточні витрати та їх складові: собівартість, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати.

Витрати обігу як головна складова поточних витрат у торгівлі. Показники, що характеризують поточні витрати та витрати обігу торговельного підприємства, особливості їх розрахунку в торгівлі та її підгалузях. Фактори, що обумовлюють обсяг та рівень поточних витрат (витрат обігу) торговельного підприємства. Основні напрями економії та раціоналізації поточних витрат у торгівлі.

Методика аналізу поточних витрат торговельного підприємства. Методи обґрунтування плану витрат обігу торговельного підприємства в цілому та за окремими групами витрат. Особливості калькулювання собівартості послуг.

Тема 13. Доходи торговельного підприємства

Економічна сутність доходів торговельного підприємства та характеристика їх складу. Класифікація доходів торговельного підприємства залежно від напрямів діяльності, підходу до оцінки.

Джерела утворення доходів торговельного підприємства. Послуги як

джерело формування доходів торговельного підприємства. Комерційний дохід від реалізації товарів як головна складова доходів торговельного підприємства. Вплив цінової політики підприємства на формування комерційного доходу від реалізації товарів.

Показники, що характеризують обсяг та рівень комерційного доходу від реалізації товарів торговельного підприємства. Методика його розрахунку. Фактори, що впливають на формування обсягу та складу комерційного доходу від реалізації товарів. Основні резерви зростання доходів торговельного підприємства за окремими видами діяльності.

Методи аналізу та планування обсягу доходів торговельного підприємства. Поняття можливого та необхідного обсягу доходів, методичні підходи до визначення їх обсягу. Умови прийняття розробленого плану доходів.

Тема 14. Фінансові результати діяльності торговельного підприємства

Поняття, види та класифікація фінансових результатів діяльності торговельного підприємства. Місце прибутку в системі економічних показників діяльності підприємства. Сутність, функції та значення прибутку, джерела його утворення. Механізм формування чистого прибутку підприємства у взаємозв'язку з основними видами його діяльності.

Методичні інструменти та послідовність етапів аналізу прибутку торговельного підприємства. Обґрунтування прибутку на плановий період: завдання та методичний інструментарій. Резерви зростання прибутку торговельного підприємства: поняття, класифікація, методика оцінки.

Оподаткування торговельного підприємства: звичайна та спрощена система. Аналіз та планування податкових платежів. Резерви оптимізації податкового навантаження. Планування формування та розподілу чистого прибутку торговельного підприємства.

Тема 15. Ефективність діяльності та конкурентоспроможність торговельного підприємства

Поняття ефекту як результату діяльності підприємства, аналітичного показника і критерію оцінки діяльності підприємства. Ефективність діяльності підприємства: сутність та основні характеристики. Методичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства. Поняття та систематизація показників ефективності діяльності торговельного підприємства.

Напрямки підвищення ефективності діяльності торговельного підприємства. Сутність конкурентоспроможності підприємства. Фактори, що визначають конкурентоспроможність торговельного підприємства. Визначення операторів-конкурентів. Особливості формування інформаційної бази оцінки конкурентоспроможності підприємства. Поняття та класифікація методичних підходів до оцінки конкурентоспроможності підприємства. Обґрунтування заходів щодо зміцнення конкурентоспроможності

торговельного підприємства.

Тема 16. Фінансово-майновий стан торговельного підприємства та методи його оцінки

Поняття фінансово-майнового стану підприємства, мета та задачі його дослідження. Поняття та методи оцінки фінансово-майнового стану підприємства. Сутність поняття та показники оцінки ліквідності та платоспроможності торговельного підприємства.

Сутність поняття фінансової стійкості підприємства. Класифікація типів фінансової стійкості підприємства. Показники оцінки фінансової стійкості торговельного підприємства.

Показники рентабельності діяльності торговельного підприємства. Особливості обчислення та аналізу рентабельності товарообороту, активів, капіталу, ресурсів торговельного підприємства.

Показники оцінки ділової активності (оборотності) торговельного підприємства. Методи комплексного оцінювання фінансово-майнового стану торговельного підприємства.

3 ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант контрольної роботи студент обирає за номером у списку групи на початок навчального семестру.

Під час оформлення контрольної роботи слід дотримуватися вимог стандарту ДСТУ 3008:2015 "Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення", який установлює загальні вимоги до структурних елементів і правил оформлювання звітів у сфері науки й техніки.

В контрольній роботі необхідно дати вичерпну відповідь на три теоретичні запитання та розв'язати задачу і зробити висновок за результатами її рішення.

Нумерація сторінок виконується шляхом проставлення номерів сторінок унизу середньої частини сторінки. На обкладинці контрольної роботи номер сторінки не проставляється. Таким чином, першою нумерованою сторінкою є друга (*Зміст / варіант контрольної роботи*).

З метою забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу, при виконанні роботи обов'язково слід проставляти посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей. Посилання на джерела інформації робляться цифрами в квадратних дужках. Номера джерел повинні відповідати пунктам бібліографічного списку в розділі «Перелік використаних літературних джерел»

В кінці роботи слід навести перелік використаних літературних джерел і законодавчо-нормативних документів згідно встановлених стандартів оформлення бібліографічного опису літературних джерел.

4 ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант 1

1. Суть, природа торгівлі та її місце в народному господарстві держави.
2. Сутність, значення товарообороту підприємства як економічної категорії та показника діяльності. Склад і структура роздрібного товарообороту.
3. Ринок праці та його особливості (*праця як засіб існування і життєва потреба, її соціально-економічна суть, особливості поділу праці в умовах переходу до ринку, ринок праці, його кількісний та якісний аспекти, відкритий і прихований, офіційний та неофіційний ринки праці, сегментація ринку праці та проблеми його вдосконалення*).
4. **Задача.** Оцінка впливу показників товарного балансу на обсяг товарообороту торговельного підприємства
 - 1) За даними таблиці 1.1 визначити вплив зміни показників товарного балансу на обсяг роздрібного товарообороту для 2, 3 та 4 кварталів. Рішення оформити у вигляді повних розрахунків з поясненнями. Результати занести до таблиці 1.1.
 - 2) Зробити висновок про те, як впливають показники товарного балансу на зміну роздрібного товарообороту.

Таблиця 1.1 – Показники товарного балансу, (тис. грн.)

Показники	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
1. Товарні запаси на початок періоду, $TЗ_n$	2121,1			
2. Надходження товарів, HT	40121,5	41001,3	45683,0	56741,7
3. Інше вибуття, IB	48,0	70,6	39,2	84,3
4. Товарні запаси на кінець періоду, $TЗ_k$	2111,2	2051,3	2160,5	2135,3
5. Роздрібний товарооборот, PTO				

Варіант 2

1. Торгівля в системі ринкових відносин (*органи керівництва торгівлею, організаційні форми торгівлі, функції торгівлі й товарного обертання*).
2. Взаємозв'язок ринку споживчих товарів та товарообороту (*місце роздрібного товарообороту в процесі ринкових відносин, основні тенденції розвитку товарообороту в умовах переходу до ринку*).
3. Трудові ресурси (персонал) торгового підприємства (*характеристика персоналу торгового підприємства, продуктивність праці працівників торгового підприємства, система показників, методи оцінки та резерви*).

зростання).

4. **Задача.** Оцінка впливу факторів розвитку та використання матеріально-технічної бази на обсяг товарообороту торговельного підприємства

За даними таблиці 2.1 проаналізувати вплив факторів розвитку та використання матеріально-технічної бази підприємства на обсяг товарообороту.

Зробити висновок про те, як впливають показники матеріально-технічної бази на зміну роздрібного товарообороту підприємства.

Таблиця 2.1 – Вплив факторів розвитку та використання матеріально-технічної бази підприємства на обсяг товарообороту

Показники	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
1. Роздрібний товарооборот, тис. грн., <i>PTO</i>	353010,1	560001,3	6212003,5	682870,4
2. Торговельна площа, м ² , <i>S_{торг}</i>	20050,0	20050,0	20050,0	19450,0
3. Товарооборот на 1 м ² торговельної площі, тис. грн./ м ² , <i>PTO_{на м2}</i>				

Варіант 3

1. Вплив торгівлі на розвиток виробництва в ринкових умовах господарювання.

2. Класифікація та показники товарообороту роздрібних торгових підприємств.

3. Система організації оплати праці (*вибір форми та системи організації заробітної плати, економічне обґрунтування розмірів тарифних ставок (окладів), відрядних розцінок та система додаткового стимулювання персоналу, основні елементи преміювальної системи, види заробітної плати та їх характеристика*).

4. **Задача.** Ритмічність виконання плану товарообороту в магазині.

Розрахувати відсоток виконання роздрібного товарообороту магазину. Результати занести до таблиці 3.1. За отриманими даними, проаналізувати ритмічність виконання плану товарообороту в супермаркеті.

Надати пропозиції щодо покращення обслуговування покупців та задоволення їх попиту.

Таблиця 3.1 – Ритмічність виконання товарообороту супермаркету

Місяць	Товарооборот (PTO), тис. грн.		Виконання товарообороту, %	Зараховано виконання плану PTO по ритмічності
	плановий	фактичний		
січень	18000	17000		
лютий	17000	16300		

Продовження таблиці 3.1

Березень	19000	19500		
I квартал				
квітень	19000	15200		
травень	18500	25000		
червень	18500	17000		
II квартал				
I півріччя				

Визначити:

1. Коефіцієнти ритмічності виконання плану товарообороту у I, II кварталах та за I півріччя.
2. До яких наслідків може призвести порушення ритмічності товарообороту в супермаркеті?
3. Які заходи сприятимуть ритмічній роботі магазину?

Варіант 4

1. Ринок товарів народного споживання та особливості його розвитку в сучасних умовах.
2. Фактори, що визначають обсяги, структуру та перспективи розвитку роздрібного товарообороту підприємства.
3. Аналіз і планування показників з праці і заробітної плати працівників торгових підприємств (*аналіз формування та використання фонду оплати праці торгового підприємства, характеристика плану з праці торгового підприємства та методика його розробки, особливості коригування чисельності персоналу та планування коштів на оплату праці*).
4. **Задача.** Оцінювання комерційної діяльності магазину по організації роздрібного продажу товарів.

Магазин супермаркет в своїй діяльності використовує прогресивні й традиційні методи та поза магазинні форми продажу товарів. Площа магазину складає 880 м², у тому числі торгівельна – 620 м². Чисельність працівників 25 осіб, з них – 19 продавців. Провести комплексне оцінювання комерційної діяльності супермаркету по організації роздрібного продажу товарів. Результати оформити у формі таблиць. Зробити обґрунтовані висновки.

Таблиця 4.1 – Вихідні данні:

Місяць	Фактичний товарооборот, тис. грн.	Товарооборот, отриманий від позамагазинних форм продажу товарів, тис. грн., (Тв)	Питома вага товарообороту, отриманого від позамагазинних форм продажу товарів, %	Товарооборот відділів магазину, які використовують прогресивні методи продажу товарів, тис. грн., (Тс/о)	Питома вага товарообороту, отриманого від прогресивних методів продажу товарів, %
січень	17000	1050		12500	
лютий	16300	575		11380	
березень	19500	983		15800	
I квартал					
квітень	15200	780		12250	
травень	25000	1597		19970	
червень	17000	1035		12350	
II квартал					
I півріччя					

Варіант 5

1. Споживання і купівельна спроможність населення.
2. Обґрунтування обсягу роздрібного товарообороту на плановий період, вибір пріоритетної мети, аналіз обсягу і структури реалізації товарів.
3. Основні фонди торгового підприємства. Класифікація, оцінка, аналіз (поняття, характеристика основних фондів, класифікація основних фондів та їх структура, оцінка та відтворення основних фондів підприємства, аналіз стану та ефективності їх використання).
4. **Задача.** За даними таблиці проаналізувати стан товарних запасів по I та II кварталах. Для цього:

1) розрахувати темпи зростання товарообороту та товарних запасів, коефіцієнт співвідношення темпів зростання цих показників (порівняти темпи зростання товарообороту та товарних запасів);

2) розрахувати періоди та коефіцієнти оборотності товарних запасів.

Таблиця 5.1 – Обсяги товарообороту та товарних запасів підприємства, тис. грн.

Показники	I квартал	II квартал
1. Товарооборот (ТО)	4050	4365
молочна гастрономія	4520	3725
м'ясна гастрономія	2530	2640

2. Середні товарні запаси (ТЗ)	1180	1120
молочна гастрономія	1350	1400
м'ясна гастрономія	930	820

Варіант 6

1. Поняття товарних ресурсів, класифікація, джерела їх створення (формування).
2. Планування показників роздрібного товарообороту підприємства.
3. Планування розвитку матеріально-технічної бази торгівлі (*визначення розміру потреби у природі основних засобів, форми задоволення потреби у природі основних засобів, раціоналізація експлуатації основних фондів підприємства та оптимізація термінів їх експлуатації, обґрунтування ремонтної політики підприємства*).
4. **Задача.**

За даними табл. 6.1, 6.2 розрахувати показники руху та ефективності використання персоналу підприємства.

Таблиця 6.1 – Вихідні дані про чисельність працівників, осіб

Чисельність працівників на початок періоду	Кількість прийнятих на роботу за період	Кількість звільнених за період			
		усього	за порушення трудової дисципліни	за власним бажанням	з інших причин
61	11	10	1	7	2

Таблиця 6.2 – Вихідні дані про товарооборот

Товарооборот (ТО), тис. грн.	2530,0
Рентабельність товарообороту, %	15,1

Варіант 7

1. Баланси ресурсів товарів народного споживання, їх роль у прогнозуванні та плануванні внутрішнього ринку товарів народного споживання.
2. Характеристика товарних запасів та основні етапи їх формування.
3. Доходи торгових підприємств, їх характеристика та резерви збільшення (*поняття доходів торгових підприємств, склад та джерела їх утворення, характеристика доходів торгового підприємства, фактори, які визначають*

розмір доходів торгового підприємства, резерви їх збільшення).

4. Задача.

За даними таблиці проаналізувати стан товарних запасів по III та IV кварталах. Для цього:

1) розрахувати темпи зростання товарообороту та товарних запасів, коефіцієнт співвідношення темпів зростання цих показників (порівняти темпи зростання товарообороту та товарних запасів);

2) розрахувати періоди та коефіцієнти оборотності товарних запасів.

Таблиця 7.1 – Обсяги товарообороту та товарних запасів підприємства, тис. грн.

Показники	III квартал	IV квартал
1. Товарооборот (ТО)	5950,0	5320,0
жіноче взуття	2980,0	3200,0
жіночий одяг		
2. Середні товарні запаси (ТЗ)	2210,0	2160,0
жіноче взуття	1420,0	1410,0
жіночий одяг		

Варіант 8

1. Ціна як елемент взаємодії пропозиції та попиту.

2. Нормування і планування товарних запасів (*необхідність, принципи та значення нормування товарних запасів, планування обсягу товарних запасів, оперативне регулювання та контроль за утворенням товарних запасів*).

3. Аналіз, прогнозування і планування доходів підприємств та їх особливості в сучасних умовах (*аналіз доходів підприємства, методи обґрунтування плану-прогнозу доходів торгового підприємства, прогнозування і планування доходів торгових підприємств і напрями їх збільшення*).

4. Задача.

За даними таблиці 8.1 розрахувати показники руху та ефективності використання персоналу. Зробити висновки щодо динаміки розрахованих показників.

Таблиця 8.1 – Вихідні данні:

Показники	I кв.	II кв.
Чисельність, осіб:		
на початок кварталу	66	61
на кінець кварталу		-
Кількість прийнятих на роботу, осіб	6	3
Кількість звільнених з роботи, осіб, у т.ч.:	10	8

Продовження таблиці 8.1

за власним бажанням	4	5
за порушення трудової дисципліни	2	1
з інших причин	4	2
Фонд оплати праці, тис. грн.	227	272,5
Товарооборот, тис грн.	9101,5	8863,0
Рентабельність товарообороту, %	8,1	10,6

Варіант 9

1. Особливості функціонування роздрібних торгових підприємств.
2. Оптова торгівля як форма товарного обігу (*місце оптової торгівлі у формуванні товарного забезпечення, її організаційна побудова, передумови та зміст стратегії формування товарного забезпечення оптової торгівлі, планування обсягу та структура надходження (закупівлі) товарів*).
3. Економічна характеристика витрат підприємств і тенденції їх зміни (*поняття затрат і витрат обігу торгового підприємства, класифікація витрат обігу, показники, що характеризують витрати обігу*).

4. Задача.

За даними таблиці 9.1 визначити:

- 1) товарні запаси в днях обороту на кінець I кварталу;
- 2) періоди та коефіцієнти оборотності товарних запасів;
- 3) прибутковість товарних запасів;
- 4) суму вивільнення (відволікання) коштів у випадку прискорення (уповільнення) оборотності запасів.

Таблиця 9.1 – Обсяги товарообороту та товарних запасів підприємства, тис. грн.

Найменування товарної групи	Товарооборот за I квартал, тис. грн.	Товарні запаси, тис. грн.				Норма товарних запасів, ДНІ
		на 01.01	на 01.02	на 01.03	на 01.04	
А	2510	1201,2	1210,3	1201,9	1203,0	22
В	1070	203	202,1	201,6	203,5	17
Усього						

Сума прибутку за I квартал -301,5 тис. грн.

Варіант 10

1. Стан, розміщення, розвиток та ефективність використання підприємств роздрібною торгівлі
2. Товарооборот оптових підприємств (*суть, функції, напрями розвитку, показники оптового товарообороту, методика аналізу плану оптового товарообороту*)
3. Прибуток і рентабельність від торгової діяльності (*економічний зміст прибутку торгового підприємства та джерела його утворення, рентабельність торгового підприємства та показники, що її характеризують, фактори, що формують прибутки і рентабельність торгового підприємства*)

4. Задача.

Минулого року підприємство зіткнулося з проблемою недоотримання товарообороту за рахунок нераціонального використання робочого часу (значних неявок працівників). За даними таблиці 10.1 розрахувати втрачені можливості торговельного підприємства щодо зростання товарообороту, підвищення продуктивності праці.

Таблиця 10.1 – Показники використання робочого часу

Показники	I кв.	II кв.
Кількість відпрацьованих людино-днів	3201	3351
Неявка на роботу, людино-дні, у т.ч.:		
щорічні відпустки	196	241
навчальні відпустки	11	23
лікарняні	89	91
неявки з дозволу адміністрації	25	41
Вихідні та святкові, людино-дні	802	811
Товарооборот, тис. грн..	1084	1257

Варіант 11

1. Спеціалізація торгової мережі як шлях до ефективної боротьби за покупця
2. Товарооборот місцевих ринків (*суть, об'єктивна потреба та особливості торгівлі на місцевих ринках, роль, аналіз обсягів реалізації товарів на місцевих ринках, вплив ціни на попит і пропозицію та рівень споживання різних товарів у конкретному регіоні*).
3. Економічна ефективність господарської діяльності кооперативних підприємств (*поняття ефективності господарювання, показники ефективності господарської діяльності підприємства, оцінка соціальної ефективності*)

4. *Задача.*

- Розрахувати суму чистого прибутку, якщо
- сума доходу за рік склала 135 тис. грн.,
 - витрати на виробництво та реалізацію продукції – 53 тис. грн.,
 - сума податкових та інших платежів – 25 тис. грн.,
 - податок на прибуток – 18%.

Яка сума прибутку залишиться у розпорядженні підприємства, якщо потрібно виплатити по зобов'язаннях суму 3 тис. грн.

Варіант 12

1. Суть, природа торгівлі та її місце в народному господарстві держави.
2. Ринок праці та його особливості (*праця як засіб існування і життєва потреба, її соціально-економічна суть, особливості поділу праці в умовах переходу до ринку, ринок праці, його кількісний та якісний аспекти, відкритий і прихований, офіційний та неофіційний ринки праці, сегментація ринку праці та проблеми його вдосконалення*).
3. Прибуток і рентабельність від торгової діяльності (*економічний зміст прибутку торгового підприємства та джерела його утворення, рентабельність торгового підприємства та показники, що її характеризують, фактори, що формують прибутки і рентабельність торгового підприємства*).
4. *Задача.* Оцінка впливу показників товарного балансу на обсяг товарообороту торговельного підприємства
 - 3) За даними таблиці 12.1 визначити вплив зміни показників товарного балансу на обсяг роздрібного товарообороту для 2, 3 та 4 кварталів. Рішення оформити у вигляді повних розрахунків з поясненнями. Результати занести до таблиці.
 - 4) Зробити висновок про те, як впливають показники товарного балансу на зміну роздрібного товарообороту.

Таблиця 12.1 – Показники товарного балансу, (тис. грн.)

Показники	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
1. Товарні запаси на початок періоду, $TЗ_n$	2021,1			
2. Надходження товарів, HT	42121,5	43001,3	45683,0	56741,7
3. Інше вибуття, IB	48,5	70,6	49,2	74,3
4. Товарні запаси на кінець періоду, $TЗ_k$	2111,2	2057,3	2165,5	2185,3
5. Роздрібний товарооборот, PTO				

Варіант 13

1. Торгівля в системі ринкових відносин (*органи керівництва торгівлею, організаційні форми торгівлі, функції торгівлі й товарного обертання*).
2. Сутність, значення товарообороту підприємства як економічної категорії та показника діяльності. Склад і структура роздрібного товарообороту.
3. Трудові ресурси (персонал) торгового підприємства (*характеристика персоналу торгового підприємства, продуктивність праці працівників торгового підприємства, система показників, методи оцінки та резерви зростання*).

4. **Задача.** Оцінка впливу факторів розвитку та використання матеріально-технічної бази на обсяг товарообороту торговельного підприємства

За даними таблиці 13.1 проаналізувати вплив факторів розвитку та використання матеріально-технічної бази підприємства на обсяг товарообороту.

Зробити висновок про те, як впливають показники матеріально-технічної бази на зміну роздрібного товарообороту підприємства.

Таблиця 13.1 – Вплив факторів розвитку та використання матеріально-технічної бази підприємства на обсяг товарообороту

Показники	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
1. Роздрібний товарооборот, тис. грн., <i>PTO</i>	3530,1	5600,3	6212,5	6987,4
2. Торговельна площа, м ² , <i>S_{торг}</i>	250,0	250,0	250,0	280,0
3. Товарооборот на 1 м ² торговельної площі, тис. грн./ м ² , <i>PTO_{на м2}</i>				

Варіант 14

1. Вплив торгівлі на розвиток виробництва в ринкових умовах господарювання.
2. Взаємозв'язок ринку споживчих товарів та товарообороту (*місце роздрібного товарообороту в процесі ринкових відносин, основні тенденції розвитку товарообороту в умовах переходу до ринку*).
3. Система організації оплати праці (*вибір форми та системи організації заробітної плати, економічне обґрунтування розмірів тарифних ставок (окладів), відрядних розцінок та система додаткового стимулювання персоналу, основні елементи преміювальної системи, види заробітної плати та їх характеристика*).

4. **Задача.** Ритмічність виконання плану товарообороту в магазині.

Розрахувати відсоток виконання роздрібного товарообороту магазину. Результати занести до таблиці 14.1. За отриманими даними, проаналізувати

ритмічність виконання плану товарообороту в супермаркеті.

Надати пропозиції щодо покращення обслуговування покупців та задоволення їх попиту.

Таблиця 14.1 – Ритмічність виконання товарообороту супермаркету

Місяць	Товарооборот (РТО), тис. грн.		Виконання товарообороту, %	Зараховано виконання плану РТО по ритмічності
	плановий	фактичний		
січень	28000	27000		
лютий	27000	26300		
березень	29000	29500		
I квартал				
квітень	29000	25200		
травень	28500	35000		
червень	28500	27000		
II квартал				
I півріччя				

Визначити:

4. Коефіцієнти ритмічності виконання плану товарообороту у I, II кварталах та за I півріччя.
5. До яких наслідків може призвести порушення ритмічності товарообороту в супермаркеті?
6. Які заходи сприятимуть ритмічній роботі магазину?

Варіант 15

1. Ринок товарів народного споживання та особливості його розвитку в сучасних умовах.
2. Класифікація та показники товарообороту роздрібних торгових підприємств.
3. Аналіз і планування показників з праці і заробітної плати працівників торгових підприємств (*аналіз формування та використання фонду оплати праці торгового підприємства, характеристика плану з праці торгового підприємства та методика його розробки, особливості коригування чисельності персоналу та планування коштів на оплату праці*).
4. **Задача.** Оцінювання комерційної діяльності магазину по організації роздрібного продажу товарів.

Магазин супермаркет в своїй діяльності використовує прогресивні й традиційні методи та поза магазинні форми продажу товарів. Площа

магазину складає 850 м², у тому числі торгівельна – 610 м². Чисельність працівників 26 осіб, з них - 19 продавців. Провести комплексне оцінювання комерційної діяльності супермаркету по організації роздрібною продажу товарів. Результати оформити у формі таблиць. Зробити обґрунтовані висновки.

Таблиця 15.1 – Вихідні данні:

Місяць	Фактичний товарооборот, тис. грн.	Товарооборот, отриманий від позамагазинних форм продажу товарів, тис. грн., (Тв)	Питома вага товарообороту, отриманого від позамагазинних форм продажу товарів, %	Товарооборот відділів магазину, які використовують прогресивні методи продажу товарів, тис. грн., (Тс/о)	Питома вага товарообороту, отриманого від прогресивних методів продажу товарів, %
січень	27000	1050		22500	
лютий	26300	575		12380	
березень	29500	1983		25800	
I квартал					
квітень	25200	780		22250	
травень	35000	1597		29970	
червень	27000	1035		22350	
II квартал					
I півріччя					

Варіант 16

1. Споживання і купівельна спроможність населення.
2. Фактори, що визначають обсяги, структуру та перспективи розвитку роздрібною товарообороту підприємства.
3. Основні фонди торгового підприємства. Класифікація, оцінка, аналіз (поняття, характеристика основних фондів, класифікація основних фондів та їх структура, оцінка та відтворення основних фондів підприємства, аналіз стану та ефективності їх використання).
4. **Задача.** За даними таблиці 16.1 проаналізувати стан товарних запасів по I та II кварталах. Для цього:
 - 1) розрахувати темпи зростання товарообороту та товарних запасів, коефіцієнт співвідношення темпів зростання цих показників (порівняти темпи зростання товарообороту та товарних запасів);
 - 2) розрахувати періоди та коефіцієнти оборотності товарних запасів.

Таблиця 16.1 – Обсяги товарообороту та товарних запасів підприємства, тис. грн.

Показники	I квартал	II квартал
1. Товарооборот (ТО)	7050	6365
молочна гастрономія	4520	3725
м'ясна гастрономія	2530	2640
2. Середні товарні запаси (ТЗ)	2280	2220
молочна гастрономія	1350	1400
м'ясна гастрономія	930	820

Варіант 17

1. Поняття товарних ресурсів, класифікація, джерела їх створення (формування).
2. Обґрунтування обсягу роздрібного товарообороту на плановий період, вибір пріоритетної мети, аналіз обсягу і структури реалізації товарів.
3. Планування розвитку матеріально-технічної бази торгівлі (*визначення розміру потреби у природі основних засобів, форми задоволення потреби у природі основних засобів, раціоналізація експлуатації основних фондів підприємства та оптимізація термінів їх експлуатації, обґрунтування ремонтної політики підприємства*).

4. Задача.

За даними табл. 17.1, 17.2 розрахувати показники руху та ефективності використання персоналу підприємства.

Зробити обґрунтовані висновки.

Таблиця 17.1 – Вихідні дані про чисельність працівників, осіб

Чисельність працівників на початок періоду	Кількість прийнятих на роботу за період	Кількість звільнених за період			
		усього	за порушення трудової дисципліни	за власним бажанням	з інших причин
61	11	10	1	7	2

Таблиця 17.2 – Вихідні дані про товарооборот

Товарооборот (ТО), тис. грн.	2530,0
Рентабельність товарообороту, %	15,1

Варіант 18

1. Баланси ресурсів товарів народного споживання, їх роль у прогнозуванні та плануванні внутрішнього ринку товарів народного споживання.
2. Планування показників роздрібного товарообороту підприємства.
3. Доходи торгових підприємств, їх характеристика та резерви збільшення (*поняття доходів торгових підприємств, склад та джерела їх утворення, характеристика доходів торгового підприємства, фактори, які визначають розмір доходів торгового підприємства, резерви їх збільшення*).

4. Задача.

За даними таблиці 18.1 проаналізувати стан товарних запасів по III та IV кварталах. Для цього:

1) розрахувати темпи зростання товарообороту та товарних запасів, коефіцієнт співвідношення темпів зростання цих показників (порівняти темпи зростання товарообороту та товарних запасів);

2) розрахувати періоди та коефіцієнти оборотності товарних запасів.

Таблиця 18.1 – Обсяги товарообороту та товарних запасів підприємства, тис. грн.

Показники	III квартал	IV квартал
1. Товарооборот (ТО)	5950,0	5320,0
жіноче взуття	2980,0	3200,0
жіночий одяг		
2. Середні товарні запаси (ТЗ)	2210,0	2160,0
жіноче взуття	1420,0	1410,0
жіночий одяг		

Варіант 19

1. Ціна як елемент взаємодії пропозиції та попиту.
2. Характеристика товарних запасів та основні етапи їх формування.
3. Аналіз, прогнозування і планування доходів підприємств та їх особливості в сучасних умовах (*аналіз доходів підприємства, методи обґрунтування плану-прогнозу доходів торгового підприємства, прогнозування і планування доходів торгових підприємств і напрями їх збільшення*).

4. Задача.

За даними таблиці 19.1 розрахувати показники руху та ефективності використання персоналу. Зробити висновки щодо динаміки розрахованих показників.

Таблиця 19.1 – Вихідні данні:

Показники	I кв.	II кв.
Чисельність, осіб:		
на початок кварталу	66	61
на кінець кварталу		-
Кількість прийнятих на роботу, осіб	6	3
Кількість звільнених з роботи, осіб, у т.ч.:	10	8
за власним бажанням	4	5
за порушення трудової дисципліни	2	1
з інших причин	4	2
Фонд оплати праці, тис. грн.	227	272,5
Товарооборот, тис. грн.	9101,5	8863,0
Рентабельність товарообороту, %	8,1	10,6

Варіант 20

- Особливості функціонування роздрібних торгових підприємств.
- Нормування і планування товарних запасів (*необхідність, принципи та значення нормування товарних запасів, планування обсягу товарних запасів, оперативне регулювання та контроль за утворенням товарних запасів*).
- Економічна характеристика витрат підприємств і тенденції їх зміни (*поняття затрат і витрат обігу торгового підприємства, класифікація витрат обігу, показники, що характеризують витрати обігу*).

4. Задача.

За даними таблиці 20.1 визначити:

- товарні запаси в днях обороту на кінець I кварталу;
- періоди та коефіцієнти оборотності товарних запасів;
- прибутковість товарних запасів;
- суму вивільнення (відволікання) коштів у випадку прискорення (уповільнення) оборотності запасів.

Таблиця 20.1 – Обсяги товарообороту та товарних запасів підприємства, тис. грн.

Найменування товарної групи	Товарооборот за I квартал, тис. грн.	Товарні запаси, тис. грн.				Норма товарних запасів, ДНІ
		на 01.01	на 01.02	на 01.03	на 01.04	
А	2510	1201,2	1210,3	1201,9	1203,0	22
В	1070	203	202,1	201,6	203,5	17
Усього						

Сума прибутку за I квартал -301,5 тис. грн.

Варіант 21

1. Стан, розміщення, розвиток та ефективність використання підприємств роздрібною торгівлі
2. Оптова торгівля як форма товарного обігу (*місце оптової торгівлі у формуванні товарного забезпечення, її організаційна побудова, передумови та зміст стратегії формування товарного забезпечення оптової торгівлі, планування обсягу та структура надходження (закупівлі) товарів*).
3. Прибуток і рентабельність від торгової діяльності (*економічний зміст прибутку торгового підприємства та джерела його утворення, рентабельність торгового підприємства та показники, що її характеризують, фактори, що формують прибутки і рентабельність торгового підприємства*)

4. Задача.

Минулого року підприємство зіткнулося з проблемою недоотримання товарообороту за рахунок нераціонального використання робочого часу (значних неявок працівників). За даними таблиці с21.1 розрахувати втрачені можливості торговельного підприємства щодо зростання товарообороту, підвищення продуктивності праці.

Таблиця 21.1 – Вихідні данні:

Показники	I кв.	II кв.
Кількість відпрацьованих людино-днів	3201	3351
Неявка на роботу, людино-дні, у т.ч.:		
щорічні відпустки	196	241
навчальні відпустки	11	23
лікарняні	89	91
неявки з дозволу адміністрації	25	41
Вихідні та святкові, людино-дні	802	811
Товарооборот, тис. грн..	1084	1257

Варіант 22

1. Спеціалізація торгової мережі як шлях до ефективної боротьби за покупця
2. Товарооборот оптових підприємств (*суть, функції, напрями розвитку, показники оптового товарообороту, методика аналізу плану оптового товарообороту*)
3. Економічна ефективність господарської діяльності кооперативних підприємств (*поняття ефективності господарювання, показники ефективності господарської діяльності підприємства, оцінка соціальної ефективності*)

4. *Задача.*

Розрахувати суму чистого прибутку, якщо

- сума доходу за рік склала 135 тис. грн.,
- витрати на виробництво та реалізацію продукції – 53 тис. грн.,
- сума податкових та інших платежів – 25 тис. грн.,
- податок на прибуток – 18%.

Яка сума прибутку залишиться у розпорядженні підприємства, якщо потрібно виплатити по зобов'язаннях суму 3 тис. грн.

5. ПЕРЕЛІК ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Суть, природа торгівлі та її місце в народному господарстві держави
2. Вплив торгівлі на розвиток виробництва в ринкових умовах господарювання
3. Ринок товарів народного споживання та особливості його розвитку в сучасних умовах
4. Споживання і купівельна спроможність населення
5. Товарні ресурси предметів споживання. Ціна як елемент взаємодії пропозиції та попиту
6. Особливості функціонування роздрібних торгових підприємств
7. Соціально-економічна характеристика роздрібного товарообороту (РТО)
8. ТО підприємства – економічна категорія та показник діяльності
9. Класифікація ТО роздрібних торгових підприємств
10. Показники РТО, їх взаємозв'язок та місце у плані розвитку підприємства
11. Характеристика факторів, що визначають обсяги та структуру РТО
12. Вплив факторів на обсяг реалізації товарів та управління РТО
13. Обґрунтування обсягу РТО на плановий період, вибір пріоритетної мети, аналіз обсягу і структури реалізації товарів
14. Обґрунтування планового обсягу реалізації товарів
15. Методи планування РТО

16. Асортиментна політика торгового підприємства та методичні основи формування асортименту товарів
17. Поточне планування та стратегічне регулювання асортиментної структури роздрібного товарообороту
18. Товарооборот оптових підприємств: суть, функції оптового товарообороту, його стан та напрями розвитку
19. Показники оптового товарообороту, мета та методика їх аналізу.
20. Суть та склад товарних запасів торгового підприємства
21. Показники, що характеризують стан товарних запасів торгового підприємства
22. Фактори, що визначають розмір та швидкість обороту товарних запасів
23. Необхідність, принципи та значення нормування товарних запасів
24. Методи нормування товарних запасів
25. Планування обсягу товарних запасів, оперативне регулювання та контроль за утворенням товарних запасів
26. Ринок праці як економічна категорія, його кількісний та якісний аспекти.
27. Сегментація ринку праці та проблеми його вдосконалення
28. Характеристика персоналу торгового підприємства
29. Продуктивність праці працівників торгового підприємства, система показників, методи оцінки та резерви зростання
30. Матеріальне стимулювання праці персоналу торгових підприємств, його форми, особливості вибору та напрями вдосконалення
31. Вибір форми та системи організації заробітної плати
32. Економічне обґрунтування розмірів тарифних ставок, відрядних розцінок та система додаткового стимулювання
33. Види заробітної плати та їх характеристика
34. Аналіз формування та використання фонду оплати праці торгового підприємства
35. Поняття та класифікація основних фондів та їх структура
36. Оцінка та відтворення основних фондів підприємства
37. Аналіз стану та ефективності використання основних фондів торгового підприємства
38. Поняття доходів торгових підприємств
39. Склад та джерела утворення доходів торгового підприємства
40. Характеристика доходів торгового підприємства

- 41.Фактори, які визначають розмір доходів торгового підприємства, резерви їх збільшення
- 42.Поняття затрат і витрат обігу торгового підприємства
- 43.Класифікація витрат обігу торгового підприємства
- 44.Показники, що характеризують витрати обігу
- 45.Фактори, що визначають розмір витрат обігу торгового підприємства
- 46.Економічний зміст прибутку торгового підприємства та джерела його утворення
- 47.Рентабельність торгового підприємства та показники, що її характеризують
- 48.Фактори, що формують прибутки і рентабельність торгового підприємства
- 49.Аналіз і планування прибутків і рентабельності підприємств
- 50.Економічна ефективність господарської діяльності підприємств (поняття, показники ефективності господарської діяльності підприємства, оцінка соціальної ефективності)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Лебедева С.Н. Економіка торгового підприємства : учебник для вузов / С.Н. Лебедева, Н.А. Казиначикова. - Мн., 2001.
2. Мазаракі А.А. Економіка торговельного підприємства / А.А. Мазаракі, Л.О. Лігоненко, Н.М. Ушакова. - К.: Хрещатик, 1999.
3. Марцин В.С. Економіка торгівлі: підручник / В.С. Марцин. - К. : Знання, 2006.
4. Петров П.В. Економіка товарного об'єкту : учебник для вузов / П.В. Петров, А.Н. Соломатин. - М., 2001.
5. Яковлев Ю.П. Економіка торгівлі : навч. посіб. / Ю.П. Яковлев. - Херсон: Олді-плюс, 2009.
6. Голошубова Н.О. Оптова торгівля: організація та технологія : навч. посіб. / Н.О. Голошубова, В.М. Торопков. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. - 265 с.

Допоміжна

7. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-ІУ.
8. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 р. № 2211.
9. Про зовнішню економічну діяльність : Закон України від 16.04.91 р., № 959-12 (із змін, та допов., остання редакція від 06.03.2009 р.).
10. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. №1560-ХІІ.
11. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР.
12. Про оподаткування прибутку підприємств : у ред. Закону України від 22.05.1997 р. № 283/97-ВР.
13. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні: Закон. Положення. Інструкції : зб. норм.-прав. актів / упоряд. Д.О. Горлов, І.В. Шпак. - К.: Хрінком Інтер, 2000. - 232 с.
14. Національний стандарт України : Роздрібна та оптова торгівля. Терміни та визначення понять. - К.: Держспоживстандарт України, 2005.
15. Бланк І.А. Торговий менеджмент / І.А. Бланк. - изд. 2-е перераб. и доп. - К. : Ника-Центр, 2004.

16. Внутрішня торгівлі в Україні : економічні умови ефективного розвитку : монографія / А.А. Мазаракі, І.О. Бланк, Л.О. Лігоненко та ін. ; за заг. наук. ред. А.А. Мазаракі. - К. : КНТЕУ, 2006. - 195 с.
17. Споживчий ринок України : методологія дослідження та регулювання : монографія / за заг. ред. Л.О. Лігоненко. - К. : КНТЕУ, 2007. - 379 с.
18. Торговое дело: экономика и организация : учебник для вузов / под ред. Л.А. Брагина, Т.П. Данько. - М., 2000.
19. Трансформаційні процеси в торгівлі Україні в умовах інтернаціоналізації / за заг. ред. Л.О. Лігоненко. - К. : КНТЕУ, 2009. - 334 с.
20. Экономика и организация деятельности торгового предприятия: учебник / под. ред. А.Н. Соломатина. - М. : Инфра-М, 2001.
21. Яковлев Ю.П. Економіка торгівлі : навч. посіб. / Ю.П. Яковлев. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ebooktime.net/book_57.html
22. Марцин В.С. Економіка торгівлі : навч. посіб. / В.С. Марцин. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/111-ekonomka-torgv1-martsin-BC.html>
23. <http://www.business.ua/> (газета Бізнес»)
24. <http://www.retail.ru/> (журнал «Розничная торговля»)
25. <http://www.retailnews.com/> (журнал «Новости розничной торговли»)
26. <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Держкомстат України)
27. Commercial and Corporate Activities of New University Business Schools: A Critical Review. Prince, Christopher; Beaver, Graham. Industry and Higher Education, v18 n4 p217-225 Aug 2004.
28. George Minakakis. Last Retailer Standing. – Friesen Press, 2012. – 176 p. – ISBN 1460209125, 9781460209127
29. The Profitable Retailer: 56 surprisingly simple and effective lessons to boost your sales and profits / Doug Fleener. – Acanthus Publishing, 2005. – 228 p.

Інформаційні ресурси

30. <http://cg.radakmu.org.ua> – офіційний сайт Ради підприємців в Чернігівській області
31. <http://cg.gov.ua/index.php> – офіційний сайт Чернігівської обласної державної адміністрації
32. <http://uspp.ua> – офіційний сайт Українського союзу промисловців і підприємців (УСПП)
33. <http://www.zahust.com> – офіційний сайт Українського фонду підтримки

підприємництва

- 34.<http://www.zahust.com> – офіційний сайт всеукраїнської громадської організації «Союз захисту підприємництва»
- 35.<http://www.chernigiv-biznes.com.ua/ua/> – офіційний сайт Управління споживчого ринку і підприємництва Чернігівської міської ради
- 36.<http://chamber.cn.ua/ua/> – офіційний сайт Чернігівської регіональної торгово-промислової палати
- 37.<http://zakon.meta.ua> – нормативна база
- 38.<http://zakon.rada.gov.ua> – нормативна база

З М І С Т

ВСТУП.....	1
1. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН.....	5
2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	13
4. ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	14
5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	30
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	33